

за които нѣма нищо да се говори нито въ лѣтописи, нито въ свещенитѣ книги?

Днешнитѣ учени сж узнали достовѣрно, че преди много хиляди години всички хора, а следователно, и нашитѣ прадѣди — сж живѣли сжщо така, както живѣятъ много отъ днешнитѣ диваци. Значи, като се запознаваме съ обичаитѣ и стопанскитѣ порядки на дивацитѣ, които сега живѣятъ въ разнитѣ страни на земята, ние можемъ да си представимъ, какъвъ е билъ изобщо животътъ на нашитѣ прадѣди.

Веднага предъ насъ изпжква въпросътъ: много ли породи домашни животни и растения сж имали нашитѣ далечни прадѣди?

Да видимъ какъ въ това отношение сж се обзавели днешнитѣ диваци. — Между тѣхъ има такива, които се занимаватъ едновременно и съ земедѣлие и съ скотовѣдство. Живѣятъ заседнало въ села, застроени съ палатки, землянки, глинени кжщурки или такива плетени и измазани. Тѣ иматъ ниви, засѣяни съ хлѣбни растения, иматъ и домашенъ добитѣкъ. Но беденъ, много беденъ е този добитѣкъ по своитѣ породи. Сжщо така малко сортове хлѣбни растения ще намѣрите у тия диваци. Тѣ дори и нѣматъ никакво понятие за разнообразнитѣ породи едъръ и дребенъ добитѣкъ и за разнитѣ сортове пшеница, ръжъ, ечмикъ и овесъ, които развѣжда кой да било по-заможенъ селянинъ въ Англия, Франция или Германия.

Други диваци живѣятъ още по-лошо. Тѣ не умѣятъ да обработватъ земята. Не оратъ. Не сѣятъ. Нѣматъ постоянно жилище. Нѣматъ рогатъ добитѣкъ. Презъ цѣлия си животъ сѣ скитатъ по горитѣ и полята, занимаватъ се съ ловъ на диви звѣрове и се хранятъ съ каквото имъ попадне. Най-възможно е да се срещне у тѣхъ куче, но то по-скоро прилича на нѣкакво полудиво създание, отколкото на нѣкое отъ нашитѣ домашни кучета. Презъ време на гладъ, какъвто често спхожда тия диваци, тѣ събиратъ плодове и корени отъ диви растения и съ тѣхъ пълнятъ празднитѣ си стомаси.

Било е време, когато всички хора сж били въ сжщо положение, както тѣзи нещастни диваци. Нуждата ги е гонила отъ мѣсто на мѣсто, а гладътъ ги е заставилъ да ядатъ такава храна, каквато ние дори и не бихме могли да гледаме. Тѣ нѣмали ни домашни животни, ни облагородени растения. Задоволявали се съ това, което имъ предлагала самата природа. А тя имъ предлагала само **диви животни и диви растения.**

Трѣбвало да избиратъ отъ тѣхъ най-добритѣ.